

В. І. Наулко

АВТОХТОН

АВТОХТОН (грец. αὐτόχθων – корінний, місцевий) – корінний житель певної території, країни. Ідеї автохтонності привертають увагу в зв'язку з процесами формування народів, міжетніч. взаєминами, «істор. правами» на землі ін. етносів. Концепцію етногенезу українського народу на засадах автохтонності розробив [М. Грушевський](#). Згідно з його поглядами, прямими предками українців були племена, що проживали на тер. сучас. України від неоліту. Припущення про існування «давньоруської» народності заперечувалося, а утворення трьох відособлених східно-слов'ян. народів тлумачилося як диференціація і розосередження давньої слов'ян. спільноти. Історію українського народу М. Грушевський починав від 4 ст., ототожнюючи з українцями пд. східно-слов'ян. племена антів. Як наслідок такого погляду – пояснення антропол., психофіз., мовних та ін. особливостей українського народу пов'язувалося саме з цією найдавнішою диференціацією слов'ян, а також – з особливостями субстрату, на якому він сформувався, – фракій., іран., тюрк. Відповідно до цієї концепції найдавніша етнічна назва українців була «русини» (руси, русичі, в лат. трансформації – «рутени»), у 10–12 ст. вона стосувалася тільки українців, а згодом поширилася на ін. сх. слов'ян – росіян та білорусів (пн.-сх. група прийняла лише прикметникову назву «русские», у первин. значенні – підлеглі Русі). Термін «А.» вживається також на позначення організмів, що живуть там, де сформувалися у процесі еволюції, та гірських порід чи корис. копалин, вихід. матеріал яких виник на місці їх утворення.

Рекомендована література

1. Огієнко І. І. Костянтин і Мефодій. Їх життя та діяльність // Огієнко І. І. Історія церковно-слов'янської мови. Т. 1. Варшава, 1927;
2. Географія українських і суміжних земель: В 2 т. Т. 1. Л., 1938;
3. Щербаківський В. Формація української нації. Нарис праісторії України. Прага, 1941;
4. Грушевський М. С. Історія України-Руси: В 11 т. Т. 1. К., 1991.

Бібліографічний опис:

Автохтон / В. І. Наулко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-42486>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).